

Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta "Ehdotus neuvoston direktiiviksi oikeudesta perheen yhdistämiseen"

(2000/C 204/09)

Neuvosto päätti 10. helmikuuta 2000 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 262 artiklan nojalla pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta ehdotuksesta.

Asian valmistelusta vastannut "työllisyys, sosiaaliasiat, kansalaisuus" -jaosto antoi lausuntonsa 5. toukokuuta 2000. Esittelijä oli Giacomina Cassina.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 25. toukokuuta 2000 pitämässään 373. täysistunnossa seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 81 ääntä puolesta, 3 vastaan, ja 8 pidättyi äänestämästä.

1. Johdanto

1.1. Komission direktiiviehdotuksen tavoitteena on vahvistaa EU:n jäsenvaltiossa laillisesti asuvien kolmansien maiden kansalaisten oikeus perheen yhdistämiseen sekä luoda puitteet kyseisen oikeuden käyttämiseksi (mm. perheenjäsenen, maahantulon edellytysten, hakemusmenettelyiden, oleskelulupien ja oleskeluun liittyvien oikeuksien määrittely). Tiettyjen menettelyiden määrittely (esimerkiksi aineelliset edellytykset, jotka hakijan tulee täyttää, annettujen tietojen tarkistaminen, perheenjäsenen oleskeluluvan alustava kesto silloin, kun hakijalla on rajoittamattomaksi ajaksi myönnetty oleskelulupa, oleskeluun liittyvien oikeuksien soveltamisedot) kuuluu läheisyysperiaatteen mukaisesti jäsenvaltioille.

1.2. Aloite liittyy perustamissopimuksen IV osaston⁽¹⁾ toimeenpanoon. Se perustuu 63 artiklan 3 kohtaan ja on jatkoa Tampereen Eurooppa-neuvoston (15.–16. lokakuuta 1999) päätelmille, joissa todetaan, että "Euroopan unionin on lähestyttävä kokonaisvaltaisesti muuttoliikettä" ja että "heille (kolmansien maiden kansalaisille) olisi pyrittävä tehokkaamman integrointipolitiikan avulla takaamaan EU:n kansalaisten oikeuksiin ja velvollisuuksiin verrattavissa olevat oikeudet ja velvollisuudet". Päätelmissä huomautetaan myös, "että alalla tarvitaan kolmansien maiden kansalaisten maahanpääsyn ja oleskelun edellytyksiä koskevan kansallisen lainsäädännön lähentämistä, joka perustuu yhteiseen arvioon unionin talouden ja väestön kehityksestä sekä lähtömaiden tilanteeseen". Tampereen Eurooppa-neuvosto toteaa lisäksi, että päätökset on tehtävä nopeasti ja että niissä "olisi otettava huomioon kunkin jäsenvaltion vastaanottovalmiuksien lisäksi myös niiden historialliset ja kulttuuriset lähtömaihin".

1.2.1. Direktiiviä ei sovelleta kolmansien maiden kansalaisiin, joiden pakolaisaseman tunnustamista koskevasta hakeuksesta ei ole vielä tehty lopullista päätöstä tai joille on myönnetty oleskeluoikeus tilapäisen suojelun perusteella. Sitä ei sovelleta myöskään kausiluontoisiin ja määräaikaisiin työn-

tekijöihin eikä alle vuoden pituisen oleskeluluvan saaneisiin kolmansien maiden kansalaisiin.

1.3. Oikeutta perheen yhdistämiseen voivat käyttää EU:n jäsenvaltiossa laillisesti asuvat kolmansien maiden kansalaiset, (Geneven yleissopimuksen mukaiset) pakolaiset, valtiottomat henkilöt sekä toissijaista suojelua saavat henkilöt (humanitaarista syistä sotatilan tai muun tilanteen takia, joka on saanut heidät muuttamaan maasta). Perheen yhdistämistä hakevilla tulee olla vähintään vuoden mittainen laillinen oleskelulupa kyseisessä jäsenvaltiossa⁽²⁾.

1.4. Mahdollisuus perheen yhdistämiseen koskee aviopuolisoa ja naimattomia alaikäisiä lapsia (myös adoptoidut ja huollettavana olevat), mutta myös avopuolisoa, jolla on jatkuva suhde perheen yhdistämistä hakevaan henkilöön, sekä huollettavana oleviin ylenevää sukupolvea oleviin sukulaisiin ja täysikäisiin lapsiin, jotka eivät terveydentilansa tai vammansa vuoksi voi huolehtia itsestään. Pakolaisten ja toissijaista suojelua saavien kohdalla otetaan huomioon myös muut perheenjäsenet (humanitaarisista syistä, hakijasta riippuvaisina). Opiskelijoiden osalta perheen yhdistäminen koskee vain puolisoa ja lapsia (5 artiklan 5 kohta).

1.5. Yhteisön kansalaiset, jotka eivät käytä tai ole käyttäneet oikeuttaan vapaaseen liikkumiseen, eivät kuulu asetuksen (EY) N:o 1612/98 eivätkä liikkumisvapautta koskevien muiden säännösten piiriin ja heitä kohdellaan hyvin eri tavoin eri jäsenvaltioissa. Kyseiset henkilöt pyritäänkin sisällyttämään käsiteltävänä olevaan direktiiviehdotukseen myös EU:n kansalaisten tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi (kolmansista maista olevien perheenjäsenten yhdistäminen EU:n kansalaisen kanssa, joka ei käytä liikkumisvapauttaan).

1.6. Hakemukset tulee käsitellä ja niihin tulee antaa kirjallinen vastaus kuuden kuukauden kuluessa. Kun perheen yhdistämistä koskeva hakemus on hyväksytty, mahdolliset viisumit (myös kauttakulkuviiisumit) tulee myöntää nopeasti ja maksutta. Hylkäävä päätös on perusteltava kirjallisesti. Direktiiviehdotuksessa säädetään myös muutoksenhakumenettelyistä.

⁽¹⁾ Viisumi-, turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikka sekä muu ihmisten vapaata liikkumista koskeva politiikka.

⁽²⁾ Tätä ei vaadita pakolaisilta.

1.7. Jäsenvaltiot voivat vaatia perheen yhdistämistä hakeville tiettyjen aineellisten edellytysten täyttämistä (riittävät varat, asunto, vakuutus perheelle).

1.8. Direktiiviehdotuksessa säädetään, että perheenjäsenet, jotka ovat saaneet oikeuden muuttaa perheen yhdistymistä hakeneen henkilön luo, saavat oleskeluluvan, joka on voimassa yhtä kauan kuin hakijan oleskelulupa. Mikäli hakijalla on rajoittamattomaksi ajaksi myönnetty oleskelulupa, ensimmäisen oleskeluluvan voimassaoloaika voidaan rajoittaa yhteen vuoteen. Perheenjäsenillä on myös välittömästi oikeus koulutukseen, ammattikoulutukseen ja työntekoon (sekä palkkatyöhön että itsenäisen ammatin harjoittamiseen).

1.9. Avio- tai avopuolisolla ja täysi-ikäisyyden saavuttaneilla lapsilla on viimeistään neljän vuoden jälkeen oikeus omaan oleskelulupaan. Erityisen vaikeissa tilanteissa (leskeys, avioero, asumusero, ylenevää tai alenevaa polvea olevan sukulaisen hylkääminen, torjuminen tai kuolema) lupa voidaan myöntää jo vuoden oleskelun jälkeen.

1.10. Jos käy ilmi, että hakemus on tehty vilpillisessä tarkoituksessa tai sen yhteydessä on esitelty virheellisiä tai väärennettyjä tietoja, oleskelulupa voidaan peruuttaa ja perheenjäsenet karkottaa. Tarkastus tehdään, jos hakijaa on perusteltua syytä epäillä sääntöjen vastaisuudesta tai vilpistä, mutta tarkastus ei saa tapahtua hakijaa loukkaavalla tavalla.

1.11. Direktiivi ei estä soveltamasta hakijalla suotuisampia säännöksiä, jotka sisältyvät yhteisön ja kolmansien maiden tekemiin kahden- ja monenvälisiin sopimuksiin, Euroopan sosiaaliseen peruskirjaan (1961) ja siirtotyöläisten asemaa koskevaan eurooppalaiseen yleissopimukseen (1977).

2. Yleistä

2.1. Komitea on erittäin tyytyväinen komission aloitteeseen siksi, että direktiiviehdotuksen tavoitteena on, kuitenkin läheisyysperiaatetta noudattaen, luoda yhtenäiset puitteet jäsenvaltioiden siirtolaispolitiikoille perustamissopimuksen uusien määräysten mukaisesti sekä siksi, että se perustuu tärkeissä kansainvälisissä pöytäkirjoissa ja yleissopimuksissa määriteltyihin ihmisyksilöiden perheiden ja alaikäisten oikeuksiin⁽¹⁾. Kaikkia komission esittelemiä oikeudellisia välineitä ei ole vielä ratifioitu jäsenvaltioissa (tai osassa niitä). Kuitenkin se, että

(1) Erityisesti YK:n ihmisoikeusjulistus, kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimus sekä taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskeva yleissopimus (1966), ILO:n yleissopimus N:o 143 (1975), YK:n kansainvälinen yleissopimus siirtotyöläisten ja heidän perheidensä oikeuksista (1990), YK:n pakolaisasiain päävaltuutetun (UNCHR) kannanotot, yleissopimus lasten oikeuksista (1989), eurooppalainen yleissopimus ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi (1950), Euroopan sosiaalinen peruskirja (1961) ja eurooppalainen yleissopimus siirtotyöläisten oikeudellisesta asemasta (1977).

komissio ottaa ne huomioon kohdassa 1.2 mainitun perustamissopimuksen IV osaston täytäntöönpanemisen yhteydessä on myönteistä näiden kansainvälisten sääntöjen asianmukaisen, yleisen ja vastuullisen ratifioinnin ja soveltamisen kannalta.

2.2. Komitea on tyytyväinen siihen, että perheen yhdistämiseen oikeutettujen joukossa ovat työntekijät ja itsenäiset ammatinharjoittajat sekä pakolaiset ja toissijaista suojelua saavat henkilöt ja että pakolaiset asetetaan suosituimmuusasemaan. Tällaisten ryhmien käsittely yhdessä on täysin valitun oikeusperustan mukaista ja korostaa sosiaalista ulottuvuutta sekä tavoitetta kotouttaa kolmansien maiden kansalaiset ja heidän perheensä EU:hun. Ainoa ehdoton edellytys on, että hakija oleskelee laillisesti jossain jäsenvaltiossa.

2.3. Komitea antaa arvoa sille, että komission ehdotus vastaa (tosin vain osittain sisällön rajauksen takia) komitean useissa lausunnoissaan⁽²⁾ vuodesta 1990 lähtien esittämiin vaatimuksiin, joiden mukaan on määritettävä yhteinen oikeuskehys EU:n ulkopuolisten maiden kansalaisten maahantulo- ja oleskeluedellytyksille sekä taattava selkeästi ja yhdenmukaisesti oikeus perheen yhdistämiseen. Tämä tulee nähdä yleisenä oikeutena, mutta myös kolmansien maiden kansalaisten koottamista edistävänä sosiaalisena, inhimillisenä ja kulttuurisena välineenä. Komitea kannattaa varauksetta komission aikomusta laatia joukko ehdotuksia, jotka koskisivat muitakin kolmansien maiden kansalaisten elämään EU:ssa liittyviä näkökohtia. Komitea toivoo, että näistä ehdotuksista päästään keskustelemaan laajasti ja että EU:n toimielimet tekevät niistä pikaisesti päätökset.

2.4. Direktiiviehdotuksessa tavoitteeksi asetettu periaate tasavertaisesta kohtelusta EU:n kansalaisten kanssa on erityisen tärkeä. Koska eräissä säännöksissä viitataan läheisyysperiaatteen pohjalta jäsenvaltioiden lainsäädäntöön, komitea puuttuu erityishuomiossaan artikloihin, jotka edellyttävät jäsenvaltioiden ottavan harkintavaltansa rajoissa perustaksi ehdotetun

(2) Lausunto aiheesta "Työntekijöiden vapaa liikkuminen ja oleskelu", EYVL C 169, 16.6.1999. Lausunto aiheesta "Työntekijöiden vapaa liikkuminen", EYVL C 235, 27.7.1998. Lausunto aiheesta "Sosiaaliturvan laajentaminen koskemaan kolmansien maiden kansalaisia", EYVL C 157, 25.5.1998. Lausunto aiheesta "Ihmisten vapaa liikkuminen", EYVL C 153, 28.5.1996. Lausunto aiheesta "Siirtolais- ja turvapaikkapolitiikka", EYVL C 393, 31.12.1994. Lisälausunto aiheesta "Kolmansista maista kotoisin olevien siirtotyöläisten asema", EYVL C 339, 31.12.1991. Lausunto aiheesta "Kolmansista maista kotoisin olevien siirtotyöläisten asema", EYVL C 159, 17.6.1991.

direktiivin kriteerit sen välttämiseksi, että tietyt yhdistämisoikeuden harjoittamiseksi erot vääristäisivät muuttovirtoja tai aiheuttaisivat erilaista kohtelua eri maissa.

2.5. Komitea toteaa, että Yhdistynyt kuningaskunta ja Irlanti tekivät perustamissopimuksen allekirjoituksen yhteydessä pöytäkirjan, joka antaa niille mahdollisuuden valita soveltavaksi ne perustamissopimuksen IV osastoa vai eivät (*opt out / opt in*), kun taas Tanska on päättänyt omassa pöytäkirjassaan olla soveltamatta kyseistä osastoa. Komitea toivoo, että Irlanti ja Yhdistynyt kuningaskunta valitsevat soveltamisvaihtoehdon ja edistävät siten myönteisesti käsiteltävänä olevan direktiivin määrittelyä. Komitea on kuitenkin sitä mieltä, että mahdollisuus jättäytyä soveltamisen ulkopuolelle altistaa yhteisön päätöksentekoprosessin niiden valtioiden vaikutukselle, jotka pitäytyvät säännösten soveltamisesta, mutta osallistuvat kuitenkin niiden määrittelyä koskeviin keskusteluihin. Vaikka Tanskan osalta on selvää, ettei se sovelle perustamissopimuksen IV osastoa, komitea toivoo, että Tanskan hallitus antaisi keskusteluun siihen mahdollisesti osallistuessaan myönteisen ja rakentavan panoksen.

3. Erityistä

3.1. On olennaista, että direktiiviehdotuksessa mainitaan erikseen (2 artiklan e kohta) perheen yhdistämisen tavoitteena olevan perheyhteyden luominen ja ylläpitäminen (riippumatta siitä, onko perheside syntynyt ennen kyseiseen valtioon tuloa vai sen jälkeen).

3.2. Perheenjäsenien määrittelyssä (5 artiklan 1 kohdan a alakohta) mainitaan sekä aviopuoliso että ”avopuoliso, jolla on jatkuva suhde perheen yhdistämistä hakevaan henkilöön” silloin kun asianomaisen jäsenvaltion lainsäädännössä avopuolisot rinnastetaan aviopuolisoihin. Komitean mielestä termi ”rinnastaa” tulee tulkita edellisessä kohdassa mainitun 2 artiklan e kohdan (perheyhteyden luominen ja ylläpitäminen) ja 7 artiklan 5 kohdan (alaikäisen lapsen etu) valossa. Tärkeää on, että avopuolisot voivat asua yhdessä, auttaa toisiaan, tunnustaa lapset, kasvattaa ja kouluttaa heidät sekä harjoittaa vanhemmille kuuluvia oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan. On siis välttävää liian rajoittavia tulkintoja. Komitea kehottaakin komissiota valvomaan direktiivin 5 artiklan siirtämistä jäsenvaltioiden lainsäädäntöön ja raportoimaan kertomuksessa, josta säädetään 18 artiklassa.

3.3. Kun kyseessä ovat ylenevää sukupolvea olevat sukulaiset ja täysi-ikäiset lapset, jotka eivät voi huolehtia itsestään, täytännönpanossa tulisi aina ottaa huomioon humanitaariset ja sosiaaliset näkökohdat. Täysi-ikäiset lapset voivat tulla maahan, jos he eivät ole naimisissa eivätkä pysty huolehtimaan toimeentulostaan terveydellisistä syistä (5 artiklan 1 kohdan e alakohta ja 12 artiklan 2 kohta), mutta tähän ei sisälly oikeutta koulutukseen eikä työhön. Direktiiviehdotuksen 13

artiklan 2 kohdassa säädetään kuitenkin, että myös näille perheenjäsenille on mahdollista myöntää oma oleskelulupa asettamatta aikarajaa (viimeistään neljän vuoden maassa oleskelun jälkeen). Jos oletetaan, että jossain jäsenvaltiossa voi saada oman oleskeluluvan (johon sisältyy mahdollisuus tehdä työtä ja saada koulutusta) esimerkiksi vuoden kuluttua, on vaikeaa ymmärtää, miten näitä omaa oleskelulupaa koskevia oikeuksia voidaan käyttää, jos niitä ei saada heti maahantulon jälkeen. Direktiiviehdotuksen 12 artiklan 2 kohdan poikkeussäännös tulisikin poistaa.

3.3.1. Komitea huomauttaa, että direktiiviehdotuksen ulkopuolelle jää eräitä erityisen vaikeassa asemassa olevia ryhmiä. Näistä voidaan mainita esimerkiksi:

- a) naimisissa olevat täysi-ikäiset lapset, kun molemmilla puolisoilla on vakavia terveysongelmia (eivät pääse maahan)
- b) vammaiset tai vakavasti sairaat täysi-ikäiset lapset (pääsevät maahan, mutta eivät voi osallistua koulutukseen eivätkä tehdä työtä); olisi valitettavaa, jos perheen yhdistäminen merkitsisi näille henkilöille avunsaantia vain perheen keskuudessa muttei mahdollisuutta täyteen yksityis- ja sosiaaliseen elämään
- c) äärimmäisessä köyhyydessä ja tarpeessa elävät ylenevää sukupolvea olevat sukulaiset (eivät saa työlupaa).

Komitea toivoo, että jäsenvaltiot helpottavat perheiden yhdistämistä ja myös kyseisten ryhmien integroitumista sosiaali- ja työelämään samaan tapaan kuin direktiiviehdotuksen 5 artiklan 4 kohdassa mainittujen pakolaisten tai toissijaista suojelua saavien henkilöiden kohdalla.

3.4. Komitea toteaa tyytyväisenä, että 5 artiklan 2 kohdassa otetaan huomioon moniavioisuus ja annetaan yhdelle vaimolle mahdollisuus tulla maahan (perheyhteyden säilyttäminen). Lisäksi siinä säädetään, että muiden vaimojen lapset voivat tulla maahan, ”jos tämä on lapsen tärkeämmän edun vuoksi välttämätöntä” (sama ajatus esitetään myös 7 artiklan 5 kohdassa).

3.5. On tärkeää painottaa ilman huoltajaa maahan tulevien alaikäisten pakolaisten erityisasemaa (ja heille myönnettäviä suosituimmuusehtoja) (6 artikla). Heidän kohdallaan voidaan sallia myös muiden kuin 5 artiklassa tarkoitettujen perheenjäsenten maahantulo. Sen lisäksi, että säädetään tapauksista, joissa lapsella ei ole sukulaisia tai heitä ei voida jäljittää (6 artiklan b kohta), tulisi säätää myös tapauksista, joissa lapsia ei voida jättää ylenevää sukupolvea olevien sukulaisten vastuulle, ja ottaa samalla huomioon 7 artiklan 5 kohdassa esitetty kriteeri (alaikäisen lapsen etu).

3.5.1. Komitea huomauttaa, että ilman huoltajaa maahan tulevat alaikäiset eivät ole aina pakolaisia ja että heidän saapumisensa EU:n alueelle on yhä vakavampi ongelma sekä määrällisesti että laadullisesti (esim. alaikäisten hyväksikäyttö, lapsiprostituutio ja alaikäisten rikollisuus). Kyseiset tapaukset eivät voi kuulua käsiteltävänä olevan direktiivin piiriin, mutta niiden kohdalla tulee ryhtyä kiireesti lainsäädäntö- ja muihin toimiin, joiden päätavoitteena on lasten suojeleminen ja sosiaalinen integrointi. Samaa mieltä oli myös Tampereen Eurooppa-neuvosto, joka totesi, että rikosoikeuteen tulee määrittellä säännöt hyväksikäytön ja ihmiskaupan torjumiseksi ja toisaalta tulee pyrkiä suojaamaan ja tukemaan rikosten uhreja. Komitea odottaa, että komissio antaa pian ehdotuksia aiheesta.

3.6. On outoa, että 7 artiklassa (hakemuksen tekeminen ja tutkiminen) puhutaan hakemuksesta ja perheenjäsenestä yksikössä. Komitean mielestä maininta tulisi muuttaa muotoon "yhden tai useamman perheenjäsenensä" (samaan tapaan kuin 7 artiklan perusteluissa).

3.7. On tärkeää, että hakijalle ilmoitetaan hylkäävästä päätöksestä kirjallisesti perusteluineen tietyn ajan kuluttua ja että hakijalla on mahdollisuus muutoksenhakuun kyseisen jäsenvaltion menettelysääntöjen mukaisesti. Komitean mielestä on kuitenkin tarpeen, että hylkäävän päätöksen saaneelle hakijalle tiedotetaan myös mahdollisuudesta tarkistaa vetoamalla yhteisön tuomioistuimeen, vastaavatko jäsenvaltion säännökset ja menettelyt yhteisön lainsäädäntöä.

3.8. Direktiiviehdotuksen 8 artiklassa mainitut aineelliset edellytykset sisältävät mahdollisuuden evätä maahantulon "kansanterveyteen liittyvistä syistä". Komitea katsoo, että epäminen tulisi rajata tapauksiin, joissa EU:n alueella ei ole tarjota hoitokeinoja tai joissa ilmenee vakava kontrolloimattoman tartunnan vaara. Sen sijaan on tärkeää, että jäsenvaltiot voivat yhdistää perheitä myös silloin, kun kyseessä on vakava tai tarttuva sairaus sillä ehdolla, että hakija pystyy takaamaan mahdollisuuden asianmukaiseen hoitoon, jota ei ole useinkaan saatavilla lähtömaassa.

3.8.1. Komitea toivoo, että 8 artiklan 2 kohtaa sovelletaan jäsenvaltioissa suhteellisuusperiaatteen mukaisesti ja että erotetaan toisistaan lievät rikokset ja vakavat rikokset, joista on saatu tuomio. Lievän rikoksen tehneellä henkilöllä, joka on päättänyt sovittaa virheensä ja integroitua täysin ja rehellisesti kohdemaansa yhteiskuntaan, on paremmat mahdollisuudet toteuttaa aikeensa, jos hänellä on perheensä välitön tuki.

3.8.2. Komitea toivoo, että perheenjäsenille taataan tasavertainen kohtelu EU:n kansalaisten kanssa terveyden suojelussa, ennaltaehkäisyssä ja terveydenhoidossa. Komitea muistuttaa esittäneensä komission tiedonannosta "Yhteinen strategia sosiaalisen suojelun uudistamiseksi" antamassaan lausunnossa, että tulisi tutkia mahdollisuutta lisätä jäsenvaltioiden sosiaalisen suojelun järjestelmien avoimuutta ja antaa niille valmiudet hoitaa EU:n ulkopuolisten maiden kansalaisten vastaanottoon ja kotouttamiseen liittyviä ongelmia.

3.9. Komitea kannattaa 13 artiklan säännöksiä, joiden mukaan perheenjäsenille voidaan myöntää oma oleskelulupa, ja etenkin 13 artiklan 3 kohtaa, jossa säädetään erityisohjeista inhimillisesti tai sosiaalisesti vaikeissa tapauksissa. Komitea katsoo, että viimeinen virke ("Jäsenvaltiot hyväksyvät tällaiset hakemukset, jos erityisen vaikea tilanne sitä edellyttää.") tulee tulkita velvoitteeksi, kuten artiklakohtaisissa perusteluissa todetaan.

3.10. Komitea on samaa mieltä siitä, että perheen yhdistämisessä havaittavan vilpin ja sääntöjen vastaisuuden varalta tarvitaan valvontaa ja rangaistuksia, mutta katsoo, että on erittäin vaikeaa todistaa ilman ihmisarvoa alentavia tarkastuksia ja tunkeileviä kyselyjä, onko avio- tai avoliitto solmittu ainoastaan oleskeluluvan saamiseksi jäsenvaltiossa. Komitea painottaa, että tunkeilevat tarkastukset ja kyselyt eivät kuulu direktiivin henkeen ja että jäsenvaltiot voivat tehdä tapauskohtaisia tarkastuksia ainoastaan "jos siihen on olemassa perustellut epäilykset" (14 artiklan 2 kohta). Komitea kehottaa jäsenvaltioita kuitenkin noudattamaan näitä kriteerejä ja pitämään huolta myös siitä, ettei paikallishallinnossa sovelleta loukkaavia käytäntöjä.

3.10.1. Komitea huomauttaa lisäksi, että "paperiavioliittoja" lisäävät myös kolmansien maiden kansalaisille asetetut maahantulorajoitukset sekä niiden menettelyiden hitaus ja monimutkaisuus, joita EU:n alueelle muuttamista haluavien on selvitettävä. Komitea huomauttaa edelleenkin olevansa vakuuttunut, että tarvitaan selkeitä ja yksinkertaisia sääntöjä ja menettelyitä, joiden avulla on mahdollista hallinnoida muuttovirtoja siten, että edistetään hallittua kehitystä ja torjutaan laittomuudet siirtolaisuuden yhteydessä. Komitea viittaa kohdassa 2.3 mainittuihin lausuntoihinsa sekä panokseensa Pariisissa pidettyyn Euroopan ja Välimeren alueen yhteiskunnallis-ammattilliseen huippukokoukseen (1996), jossa komitea esitti muuttovirtojen kokeellista hallinnointimenetelmää, jolla helpotettaisiin maahan pääsyä, kotouttamista sekä mahdollista palauttamista "muuttokokeilun" kuivussa kokoon.

3.10.2. On tärkeää, että tarkastuksissa ja seuraamuksissa pyritään yhdenmukaisuuteen. Komitea kehottaa jäsenvaltioita koordinointiin direktiivin soveltamisessa, jotta voidaan välttää tilanne, jossa erilaiset edellytykset johtaisivat muuttovirtojen vääristymään (vapaamielisimmän maan valitseminen).

3.10.3. Komitea on täysin tietoinen siitä, että rikollisjärjestöt järjestävät paperiavioliittoja joko hyödyn tavoittelemiseksi tai uhrien värväämiseksi prostituutioon tai järjestön omaan rikolliseen toimintaan. Komitea kehottaa komissiota pikaisesti määrittämään – ja jäsenvaltioita hyväksymään – yhdenmukaisia toimia kyseisten järjestöjen vastuuhenkilöiden tunnistamiseksi ja rankaisemiseksi todellisin, suhteellisin ja varoittavin seuraamuksin. Lisäksi tulee antaa säännöt uhrien

suojelusta ja sosiaalisesta integroinnista kohdassa 3.5.1 tarkoitettulla tavalla.

3.11. Komitea kannattaa 18 artiklan määräystä siitä, että komission tulee antaa kertomus direktiivin soveltamisesta viimeistään direktiivin siirtämiseksi jäsenvaltioiden lainsäädäntöön annetun kahden vuoden määräajan jälkeen. Komitea odottaa, että komissio pyytää siltä lausunnon kertomuksesta, joka tulee komitean mielestä antaa säännöllisin väliajoin (joka toinen tai kolmas vuosi).

Bryssel 25. toukokuuta 2000.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

LIITE

talous- ja sosiaalikomitean lausuntoon

Hylätty muutosehdotus

Käsittelyssä hylättiin seuraava muutosehdotus, jotka sai äänestyksessä tuekseen vähintään neljänneksen annetuista äänistä.

Kohta 2.5

Poistetaan viimeinen virke.

Perustelu

TSK:n ei pidä arvioida jäsenvaltioiden halukkuutta osallistua EU-säännöksistä käytäviin neuvotteluihin. Se, ettei Tanska sovelle perustamissopimuksen IV osastoa perustuu kansanäänestyksen tulokseen, jonka kansankäräjät ovat vahvistaneet sekä EU:n muut jäsenvaltiot hyväksyneet.

Tanskan "opt-out" ei merkitse sitä, ettei se suhtautuisi lojaalisti muiden jäsenvaltioiden toiveeseen sääntelyn yhdenmukaistamisesta. Se ei myöskään merkitse sitä, ettei Tanska tule toimeenpanemaan EU:n yhteisiä säännöksiä.

Äänestyksen tulos

Jaa-ääniä: 34, ei-ääniä: 45, tyhjiä: 12.
